

Довідка про результати публічного громадського обговорення проекту професійного стандарту «Фізичний терапевт»

- **Найменування органу, який проводив обговорення:**

Підготовлений робочою групою проєкт професійного стандарту «Фізичний терапевт» проходив публічне громадське обговорення, яке організовано ГО «Українська Асоціація фізичної терапії».

- **Зміст питання або назва проекту акта, що виносилися на обговорення:**

Проєкт професійного стандарту «Фізичний терапевт».

Публічне громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Проєкт професійного стандарту було розміщено 12 січня 2022 р. на офіційному веб сайті ГО «Українська Асоціація фізичної терапії», у розділі публічні документи Асоціації (<https://physrehab.org.ua/uk/members/internal-uk/public-doc/>), а також на сторінці Facebook (<https://www.facebook.com/physrehab.org.ua/>).

Повідомлення про публічне громадське обговорення було надіслано до Національного агентства кваліфікацій <https://www.facebook.com/nakgovua/posts/298001029042315>

Зауваження та пропозиції до проєкту професійного стандарту приймалися до 14.02.2022 р. ГО «УАФТ» у письмовому або електронному вигляді за адресою: 79012 м. Львів, проспект Червоної Калини, 86а, ГО «УАФТ» або на електронну пошту rehabl@ukr.net.

- **Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:**

Обговорення проєкту професійного стандарту здійснювалося з 12.01.2022 р. по 14.02.2022 р.

До обговорення долучилися представники Всеукраїнського об'єднання фізичних терапевтів, лікарі з лікувальної фізичної культури, фізичні терапевти.

- **Інформація про пропозиції, що надійшли до ГО «Українська Асоціація фізичної терапії» за результатами публічного громадського обговорення:**

Під час публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту «Фізичний терапевт» надійшло 18 пропозицій та зауважень. Вони були розглянуті та обговорені учасниками робочої групи на предмет їх врахування або неврахування в проєкті професійного стандарту. Було враховано 4 пропозиції та зауваження, 2 вилучено, 12 не враховано.

Документально оформлено результати розгляду отриманих пропозицій і зауважень робочою групою (протокол №1 від 21 лютого 2022 р.)

**Інформація про публічне громадське обговорення
проекту професійного стандарту
«Фізичний терапевт»**

№ з/п	Редакція частини проекту акта, до якої висловлено зауваження (пропозиції)	Зміст зауважень і пропозицій та їх автор	Коментар	Інформація про прийняте рішення
1.	1.7. Може самостійно провадити свою діяльність як ФОП.	Може самостійно провадити свою діяльність як ФОП, без ліцензії (Олена Альошко ФТ, Physiospace, Ірпінь)	Ліцензія на такий вид діяльності не потрібна	Не враховано
2.	Підвищення кваліфікаційної категорії відбувається за рішенням атестаційної комісії.	Підвищення кваліфікаційної категорії відбувається за рішенням (якої саме комісії, хто в комісії, як часто) атестаційної комісії. Якщо є можливість це потрібно вказати, щоб розуміти до кого звертатися (Олена Альошко ФТ, Physiospace, Ірпінь)	Цю фразу виключено.	Цю фразу виключено
3.	А. Організація надання послуг з фізичної терапії особам з руховими порушеннями	Доповнити: Дотримання правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та протипожежного захисту. (Сергій Омелянчик Лікар ЛФК вищої категорії)	Це є у загальній компетентності 3.07.	Не враховано
4.	Б2.У2. Визначати для осіб з руховим порушенням конкретні, вимірні, досяжні, відповідні та	Б2.У2. Встановлює/визначає цілі фізичної терапії, розробляє і впроваджує комплекс заходів та рекомендацій, спрямованих на поліпшення (оптимізацію, нормалізацію) діяльності опорно-рухового апарату,	Функціональні обов'язки фізичного терапевта відображені в різних трудових функціях та в різних професійних компетентностях. Так, трудова функція Б включає 4 професійні компетентності	Не враховано

	визначені у часі цілі фізичної терапії	<p>нервової, серцево-судинної, інших (функціональних) систем та організму в цілому, рівноваги, координації, збільшення сили, витривалості м'язів і вдосконалення вправності рухів, відновлення або компенсацію порушених чи відсутніх функцій.</p> <p>Складає та виконує індивідуальні, мало-групові чи групові програми фізичної терапії, комплекси вправ, функціональних тренувань та/або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються аспекту фізичної терапії.</p> <p>Окреслення функціональних обов'язків, що визначають сутність діяльності фізичного терапевта, і визначають відмінність його діяльності від діяльності інших професіоналів в сфері абілітації, реабілітації.</p> <p>(Сергій Омелянчик Лікар ЛФК вищої категорії)</p>		
5.	Г2.31. Роль кожного члена міждисциплінарної, мультидисциплінарної та інших команд у впровадженні програми фізичної терапії та індивідуального реабілітаційного плану осіб з руховими порушеннями	<p>Г2.31. Роль кожного члена міждисциплінарної, мультидисциплінарної та інших команд у впровадженні програми фізичної терапії та індивідуальної програми реабілітації осіб, що мають рухові порушення.</p> <p>(Сергій Омелянчик Лікар ЛФК вищої категорії)</p>	У Законі України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» передбачено лише індивідуальний реабілітаційний план (ІРП)	Не враховано

6.	Г2.У2. Взаємодіяти з членами мультидисциплінарної, міждисциплінарної та інших команд з питань фізичної терапії осіб з руховими порушеннями	Г2.У2. Співпрацює по узгодженню цілей (і з інших питань) з членами мультидисциплінарної, міждисциплінарної та інших команд (лікарями фізичної та реабілітаційної медицини, ерготерапевтами, фахівцями освіти (спеціальної освіти), терапевтами мови та мовлення (логопедами), фахівцями психічного здоров'я, соціальними працівниками, ...) (Сергій Омелянчик Лікар ЛФК вищої категорії)	По-перше, співпраця відбувається не лише по узгодженню цілей, а з інших питань, які стосуються фізичної терапії, по-друге, немає сенсу уточнювати, з якими саме фахівцями співпрацює фізичний терапевт, то цей перелік не є вичерпним	Не враховано
7.	Основна мета професійної діяльності Перелік трудових функцій (професійних компетентностей)	Потребує опрацювання та уточнення «основна мета професійної діяльності» та «Перелік трудових функцій (професійних компетентностей)». Вважаємо неприпустимим обмежувати діяльність фізичного терапевта лише «руховими порушеннями» та «особами, які мають рухові порушення». За МКФ термін «порушення» розглядається виключно як «проблеми, що виникають у функціях або структурах організму, такі як істотне відхилення або втрата». «Рухові» порушення відповідно є проблемами структур і функцій, що описані у таких розділах МКФ: Розділ 7 (Функції) Нервово-м'язові, кісткові та рухові функції та Розділ 7 (Структури) Структури, пов'язані з рухом. Фізичні терапевти не обмежуються лише роботою із особами з руховими порушеннями. Фізичні терапевти працюють і з іншими функціями та	Фізичний терапевт займається лише руховою функцією/порушенням. Фізичний терапевт надає послуги лише тоді, коли є рухове порушення, і займається лише з рухом, яке може бути як потенційним, так і наявним. Іншими порушеннями (напр. мови, когнітивної складової, соціальної активності або ще якимось іншими) чи станами займаються інші відповідні фахівці (напр. занятєва активність – ерготерапевт, мова та мовлення – терапевт мови, медична патологія – лікар). Фізичний терапевт не працює на діагноз/медичну патологію, а працює з рухом, який є порушений внаслідок цих патологій чи станів. Основним і єдиним завжди для фізичного терапевта буде визначення рухового порушення, які б не були діагнози чи	Не враховано

		<p>структурами організму (наприклад Розділ 4 Функції серцево - судинної, імунної, дихальної систем та системи крові), а також на рівнях активності та участі, до яких застосовується термін «обмеження». Вважаємо, що використання терміну «рухове порушення» обмежує сферу діяльності та професійні компетентності фізичного терапевта. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)</p>	<p>стани людини. Фізичний терапевт оцінює лише рухову активність, внаслідок якої може змінитись і стан здоров'я людини, який і буде впливати на його функціонування у побуті/ роботі/ середовищі (функціональна спроможність стосується насамперед здатності до рухової активності). Тільки через рух (функціональний рух), фізичний терапевт може впливати на це. Фізичний терапевт не уповноважений встановлювати діагнози чи визначати медичні патології чи інші стани крім руху, на це є лікар чи інші фахівці. Лікар (зокрема, лікар фізичної та реабілітаційної медицини) може визначати рекомендації, покази, протипокази або застереження до фізичної терапії, з врахуванням яких фізичний терапевт проводить свої заходи, але завжди це є лише рухова сфера.</p> <p>Про це є визначення у Законі України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» Стаття 1. Визначення термінів - «фізична терапія - процес забезпечення розвитку, максимального відновлення та підтримання рухової і функціональної спроможності осіб з обмеженнями повсякденного функціонування або таких дій, у яких можуть виникнути такі обмеження. Фізична терапія призначається, планується та</p>	
--	--	--	---	--

			здійснюється фізичним терапевтом або під його контролем».	
8.	1.7. Місце професії (посади, професійної назви роботи) в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації)	Потребує опрацювання та уточнення пункт «Робоче місце фізичного терапевта». В запропонованій редакції звучує можливість фізичних терапевтів до надання послуг з фізичної терапії лише у кабінеті чи кімнаті, не відображає послуги з фізичної терапії в рамках МКФ та відновлення повсякденного функціонування пацієнта. Не відповідає чинному законодавству: Порядку організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №1268 від 03.11.2021 р. та Типовому положенню про реабілітаційне відділення, підрозділ, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України №1268 від 03.11.2021 р. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	1.7. Доповнено «за місцем проживання/перебування особи з руховим порушенням». Проте слід зауважити, що Постанова Кабінету Міністрів «Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» від 3 листопада 2021 р. №1268 визначає завдання, зміст, встановлює вимоги до організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я фахівців з реабілітації, в тому числі фізичного терапевта. До фахівців з реабілітації входять: лікар фізичної та реабілітаційної медицини; фізичний терапевт, ерготерапевт, асистент фізичного терапевта, асистент ерготерапевта; терапевт мови та мовлення та інші. Крім того, п.3 Паспорту ПС доповнено: Постанова Кабінету Міністрів України «Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» від 03.11.2021 р. №1268, Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 р. «Типове положення про реабілітаційне відділення»	Враховано
9.	1.10. Умови допуску до роботи за професією 1.11. Документи, що	«Умови допуску до роботи за професією» та «Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх віднесення до рівня НРК» не відповідають	По-перше, ми врахували все, що є у кваліфікаційній характеристиці (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.12.2018 р. №2331).	Не враховано

	<p>підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх віднесення до рівня НРК</p>	<p>чинному законодавству. Невідповідність до Наказу МОЗ України від 25.03.2019 р. №668 «Про внесення змін до Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 року №385 та Кваліфікаційній характеристиці фізичного терапевта (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.12.2018 р. №2331 «Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я»). Не вказано необхідність для фахівців отримання спеціалізації з фізичної терапії. Не прийняті до уваги фахівці, що отримували освіту до 1994 року з «Фізична культура та спорт».</p> <p>(Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)</p>	<p>По-друге, такої спеціальності, як «Фізична культура», про яку йдеться у Наказі МОЗ України від 25.03.2019р. №668, немає.</p> <p>По-третє, у Наказі МОЗ України від 25.03.2019 р. №668 вказано, що на посаду фізичний терапевт також допускаються особи, які отримали кваліфікацію до 01 січня 2019 року за спеціальністю "Фізична реабілітація" або до 01 січня 1995 року за спеціальністю "Фізична культура", із умовою протягом 5 років з дати працевлаштування на посаду "фізичний терапевт" пройти спеціалізацію з фізичної терапії. Проте, спеціалізація 227.1 «фізична терапія» існує у вищій освіті ступеня магістра за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія».</p> <p>https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1335-18#top</p> <p>Таким чином, згідно цього, усі хто немає спеціалізації 227.1, зобов'язані її отримати протягом 5 років, тобто отримати ступінь магістра з цією спеціалізацією, а це навчання в ЗВО протягом 1,5 – 2 років.</p> <p>Такий стан речей зобов'яже усіх, хто не має у дипломі відповідного запису про спеціалізацію (а це практично усі хто начався до 2018 року та ті що отримали диплом без спеціалізації), звільнитися із займаної посади із закладів охорони</p>	
--	---	---	--	--

			здоров'я та проходити навчання у ЗВО. У цей Наказ закладена суттєва помилка, яку непотрібно повторювати. Також слід зазначити, що це Наказ МОЗ, який розповсюджується лише на сферу охорони здоров'я, не доцільно цю помилку також і розповсюджувати на інші сфери. Крім того фізична терапія - це не спеціалізація, а спеціальність.	
10.	А1.УЗ. Аналізувати, розуміти та застосовувати у професійній діяльності міжнародні документи, що стосуються організації надання послуг з фізичної терапії.	«Міжнародні документи» є дуже широким поняттям Потребує редакції та уточнення рівня та видів документів, їх імплементації, механізмів застосування. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	В уміннях та навичках не уточнюється, які саме документи потрібно аналізувати в процесі професійної діяльності. Перелік нормативних документів вказано у п.3 Паспорту ПС.	Не враховано
11.	А2.УЗ. Складати звіт про свою професійну діяльність.	Варто прибрати з документу цю вимогу чи додати «згідно вимог чинного законодавства» . Вимоги мають відповідати чинному законодавству. Окремої звітності про свою професійну діяльність для фізичного терапевта у жодному нормативному документі не передбачено. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	Доповнено «згідно вимог чинного законодавства» А2.УЗ. Складати звіт про свою професійну діяльність згідно вимог чинного законодавства.	Враховано
12.	Б1.36. Перелік патологічних станів та	Потребує переформулювання. Фізичний терапевт працює від рівня функціонування,	Б1.36. виключено.	Виключено

	рухових порушень, які піддаються корекції заходами фізичної терапії.	а не патологічного стану. Такий підхід є застарілим, що використовувався у ЛФК. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)		
13.	Б1.37. Процедура обстеження та визначення функціонального стану, рівня фізичного розвитку, рухових та інших порушень осіб різного віку, нозологічних та професійних груп із медичною патологією та без медичної патології Б2.32. Методологія прогнозування результатів фізичної терапії осіб з руховими порушеннями різних нозологічних груп з медичною патологією та без медичної патології	Доопрацювати та уточнити що мається на увазі під «нозологічна група без медичної патології» (Б1.37 та Б2.32). Згідно сучасної термінології за МКФ варто використовувати термін «стан організму». (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	Вилучено «нозологічних груп». Б1.37. Процедура обстеження та визначення функціонального стану, рівня фізичного розвитку, рухових та інших порушень осіб різного віку, професійних груп із медичною патологією та без медичної патології Б2.32. Методологія прогнозування результатів фізичної терапії осіб з руховими порушеннями різних станів організму з медичною патологією та без медичної патології	Враховано
14.	Г2.У2. Взаємодіяти з членами мультидисциплінарної, міждисциплінарної та інших команд з питань фізичної терапії осіб з	У законодавчому полі України існує лише поняття «мультидисциплінарна команда». Введення нового терміну «міждисциплінарна команда» потребує розкриття його змісту. (Голова правління	Виключено поняття «міждисциплінарна команда». Г2.У2. Взаємодіяти з членами мультидисциплінарної та інших команд з питань фізичної терапії осіб з руховими	Враховано

	руховими порушеннями.	ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	порушеннями.	
15.	Д1.У1. Розуміти та аналізувати методологічні засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (далі - МКФ) та Міжнародної класифікації функціонування обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків (далі — МКФ ДП)	Варто доопрацювати. Подана застаріла інформація, на даний момент існує одна класифікація, а не дві. До того ж, МКФ у фізичній терапії має використовуватися ширше та глибше, ніж відображено у Проекті професійного стандарту. Варто ширше розкрити суть використання МКФ у компетентностях фізичного терапевта. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	На сьогодні в Україні на офіційному сайті МОЗ є дві класифікації https://moz.gov.ua/mkf також є План уряду по її впровадженню https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-plan-zahodiv-z-vprovadzhennya-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya Навіть якщо з часом затвердять лише одну, це не вплине на діяльність фізичного терапевта. Про використання МКФ фізичним терапевтом є професійна компетентність Д1.	Не враховано
16.	Д1.У2. Класифікувати рухове порушення відповідно до МКФ або МКФ ДП.	Варто доопрацювати. МКФ є однією класифікацією. Згідно МКФ «порушення» розглядається як «проблеми функцій та структур організму, такі як істотне відхилення або втрата», тож, виходячи з тексту, фізичний терапевт може класифікувати тільки порушені функції та структури, пов'язані з рухом (наприклад: сила м'язів, тонус м'язів, чутливість тощо). А як щодо порушення функцій дихання чи серцево-судинної системи? А як щодо обмеження активностей (наприклад, мобільності, до якої буде відноситися	На сьогодні в Україні на офіційному сайті МОЗ є дві класифікації https://moz.gov.ua/mkf також є План уряду по її впровадженню https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-plan-zahodiv-z-vprovadzhennya-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya	Не враховано

		хода)? (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)		
17.		Термінологічний апарат документу варто доопрацювати з урахуванням термінів МКФ та термінів, що введені в юридичне поле останніми нормативними актами, що регулюють надання реабілітаційної допомоги в Україні. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	Термінологічний апарат був розроблений з урахуванням діючих на сьогодні в Україні двох класифікацій (недоцільно використовувати термінологію лише однієї з класифікацій) та чинної нормативної бази	Не враховано
18.		Одним з основних документів, на основі яких треба розробляти ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ 2229.2 «Фізичний терапевт», на нашу думку, є рекомендації ВООЗ Rehabilitation Competency Framework. За цими рекомендаціями компетенції та діяльність фахівця з реабілітації має бути представлені за 5 доменами та всі бути розкриті за 4 рівнями професіоналізму по кожному домену. Вважаємо, що розроблений документ варто ґрунтовно доопрацювати згідно згаданих рекомендацій ВООЗ. (Голова правління ГО «Всеукраїнське об'єднання фізичних терапевтів» Баришок Т.В.)	По-перше, вказаний документ стосується загального поняття системи реабілітації, у який включено усі аспекти. Він має рекомендаційний характер і на основі цього документу, Україна має розробляти свої кроки по його реалізації. Розробка вітчизняного ПС не повинна спиратися на міжнародний рамковий документ, тому що у ПС повинна бути врахована вітчизняна специфіка професійної та освітньої діяльності будь-якого фахівця, в тому числі фізичного терапевта. Саме тому вітчизняний ПС розробляє вітчизняна робоча група. По-друге, фахівець з реабілітації у розумінні ВООЗ – це широке поняття, яке об'єднує різних фахівців сфери реабілітації. В Україні також є нормативний документ Постанова Кабінету Міністрів України	Не враховано

			<p>«Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» від 03.11.2021 р. №1268, який визначає завдання, зміст, встановлює вимоги до організації надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я фахівців з реабілітації, в тому числі фізичного терапевта. До фахівців з реабілітації входять: лікар фізичної та реабілітаційної медицини; фізичний терапевт, ерготерапевт, асистент фізичного терапевта, асистент ерготерапевта; терапевт мови та мовлення та інші.</p> <p>По-третє, в Україні існує окрема спеціальність у ДКХП 78 «Лікар фізичної та реабілітаційної медицини».</p>	
--	--	--	--	--

Голова Правління
ГО «Українська Асоціація фізичної терапії»

С.Ю. Кобелєв